

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА І ПРОТИ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

На терені Конгресу і на сторінках американської преси місяцями ведеться палка дискусія довкола оголошеної Президентом вимоги про ухвалення нових сум на допомогу закордонів. Йде ніби за висоту сум: Президент зажадав 3,367,000,000 доларів, а Палата у ході комісійних і пленарних нарад зменшила цю квоту на 800,000,000 доларів. Проте, спір за більшу чи меншу суму грошей — це радше формальна сторінка справи, важливіша для фахівців, які мають розподіляти допомогу між різними країнами і на різні цілі. Сутня і найважливіша сторінка цієї справи — це самі принципи: чи має Америка надати щорічно витрати на допомогу закордонів, чи цю свою післявоєнну політику піддати ревізії? Чи витрачати досі на цю ціль астрономічна сума 60 мільярдів доларів, виплатилася Америці і чи існують достатні причини, щоб і надалі обтяжувати платників податку ЗДА щороку кількома мільярдами сумми?

Таким чином теперішні дебати в справі допомоги закордонів заторкнули найосновніші проблеми американської закордонної політики і стратегії. Тут зустрічаються течії, популярно відомі як ізоляціонізм і інтернаціоналізм, дармащо в американському політичному світі годі сьогодні провести сяк-так виразну лінію поділу між цими двома таборами. Насправді таких таборів у тісному розумінні цього слова — немає. Але були і є подібні настрої, які — очевидно — мусять відігравати роль у серед політичної верхівки. Вони проявлялися вже перед проголошенням доктрини Монро (1823) і перед американсько-європейською війною (1898), а ще сильніше з вибухом обох світових воєн (1914 і 1939 рр.). Як тому 134 роки Америка застереглася проти того, щоб територія американського континенту ставала предметом втручання з боку чужих держав, так і згодом ЗДА самі з найбільшою нехиттю вимушували в чужі конфлікти і ставали учасниками збройних конфліктів тільки після спровокування їх ворогами. Після першої перемоги для ЗДА світової війни Сенат таки не ратифікував Версальського мирного договору, і ЗДА не стали членом Ліги Націй. І навіть після другої світової війни, коли, здавалося, ізоляціоністичні настрої остаточно стали анахронізмом і ЗДА, так би мовити, з головою пірнули в міжнародних проблемах, мисла американська закордонна політика завжди спирається на принципи тільки оборони: так було з допомогою Греції і з війною в Кореї — проти комуністичних агресорів.

Про нинішній американський "ізоляціонізм" можна говорити хіба беручи це слово в "лапки", але годі цілком виключати його, як чинник, що покуску в серцях і умах деяких американців. Складається на це подекуди одиначене від батьків-дідів почуття "безпеки" поміж двома океанами, асупереч розумовим доказам, що в дові далекосхідних літків і керування ракет з суперсонічною швидкістю не існують віддалі. Далі: можливість користання з благ величезного добробуту, які відіграють від вимушуваних в "чужі авантюри". Складається на ці настрої пересердя, що обдаровувати більйонами чужі народи і держави часто виявляються невіданнями і проголошують свою "нейтральність", рівночасно конектуючи з комунізмом. Усе це в американській психіці є підсвідомі залишки недовіри до Англії, яка ніби використовує американців, їх гроші і зброю для своїх цілей. Американський платник податків не має іншої психіки, як податники в усьому світі, які хочуть платити податки якнайменше, а користати з них якнайбільше. Чималу роль останнім часом грають і економічні причини: американські продуценти бавовни і воєни не бачать інтересу в скріплюванні тих держав, які можуть стати найбільшими їх конкурентами на світових ринках, так само, як воліли б, щоб японці заливали комуністичний Китай своїми товарами, ніж мають із ними пхатися до Америки.

Але понад усе це існує в американському народі здоровий інстинкт, який підказує, що в нинішніх часах безпека країни і народу тісно пов'язана з долею інших народів. Ідеали волі, миру і свободи не є пустим звуком. І фахові американські військові кола знають собі справу з того, що Атлантик і Тихий океан, і північний гімн — це ніяка гребля проти агресора. Наприклад, коли проблема адмірала Артура Радфорда на поведінковому засіданні сенатської бюджетової комісії. Якщо сказав він — не помагайте чужим народам, щоб вони були сильні і дужі, то треба б або 1) самій Америці втримувати велетенські збройні сили і це більшим коштом, або 2) переставити всю стратегію на "Фортецю Америки" і відмежуватися від світу. Перед обома цими рецептами здригається американська громадянність. І тому продовжує допомагати закордонів — в ім'я інтересу вільного світу і для власної безпеки ЗДА.

Дмитро Галич

ДВА РОКИ ПРАЦІ УККА

ЗВІТ НА РІЧНИХ ЗБОРАХ КРАПОВОЇ РАДИ УККА 1-2 ЧЕРВНЯ 1957 р.

Праця Українського Конгресового Комітету Америки в цьому напрямку виявляється Шкільною Радою, що створена й діє при Українському Конгресовому Комітеті. Вислід її праці й стан її шкільної мережі на сьогодні: 48 шкіл і курсів українознавства, що діють на всьому терені поселення українців у ЗДА, 2,200 учнів і 120 учителів. Для потреб навчання видано вже низку підручників, дальші видання в підготовці.

До Управління Шкільної Ради входили: д-р Володимир Калита, голова, д-р Едвард Жарський, заступник (округа Схід), інсп. Василь Данилишин, заступник (округа Півн. Захід), проф. Юрій Спільниченко, в. обоа. секретаря, проф. Степан Степан, фінансовий референт, проф. Богдан Романчук, видавничий референт. Члени Контрольної Комісії: д-р Василь Стецюк, д-р Юрій Мачук, проф. Володимир Лотоцький.

Справами молоді й її організації різних діянок займається окрема Комісія Молоді.

ВИДАВНИЧІ СПРАВИ

Періодичні англійські видання Українського Конгресового Комітету Америки — це: "Український Бюлетень" — тираж 4,000 та "Український Квартальник" — тираж 2,300 примірників.

РЕВЕЛЯЦІЯ МОРОЗА

Чи не найбільшою сенсацією в американській і світовій пресі на протязі минулого тижня були ревеляції американського фільмового продуцента і музичного директора Бориса Мороза про його майже 12-річну діяльність в ролі совєтського шпигуна і водночас із цим співробітника американської контррозвідки, подані ним на пресовій конференції, влаштованій федеральним прокуратором у понеділок 12 серпня і доповнені та поширені під час секретних зізнань перед співробітниками конгресової комісії для розслідування антиамериканських дій. Роль і завдання, що їх виконував Мороз на протязі 12 років, вимагали такого сприту і притомності ума, що він справедливо заслуговує собі надане йому американською пресою прозвання "генія у ходженні по яйцях".

Борис Іванович Мороз (своє прізвище він пише по-американськи — Моррос), людина російського походження, що й досі говорить, що з виразним російським акцентом, народжений в Петербурзі (Ленінграді) 1895 року. Вже 4-літнім хлопцем грав на чело, а в 12 років опанував гру майже на всіх музичних інструментах. У віці 17 років добився становища заступника музичного директора царської опери в Петербурзі, і через рік після того цар "Николай II" призначив його керівником усіх музичних імпрез на царському дворі. Після приходу большевиків до влади він утік із групою молодих музиків і артистів до Туреччини, а потім до ЗДА, де здобув призначення і славу своїми музичними композиціями та виставами, добившись становища музичного директора відомої фільмової компанії Парамант. Він написав музику до понад 400 фільмів.

У ЗДА Мороз прийняв американське громадянство, одружився з артисткою Катериною Модін і має вже 35-літнього сина. Живе у Беверлі Гілліс, Кал. Лишивши своїх батьків під комуністичним режимом, Мороз ще в 1935 році добився дозволу віддати їх в Совєтському Союзі, а після смерті матері, вже під час другої світової війни, почав з допомогою совєтської амбасаді у Вашингтоні робити заходи для спровадження до ЗДА свого старенького батька. Добився цього щойно в 1943 році.

Під час клопотань у справі спровадження свого батька Мороз познайомився з совєтськими дипломатами, членами совєтської амбасаді у Вашингтоні. Вони почали намаляти його стати на совєтську службу і працювати для "родни". В 1945 році, коли ці намови стали цілком конкретними, Мороз повідомив про це Федеральне Бюро Інвестицій, керівник якого доручило йому піти на совєтській пропозиції і стати — перебуваючи в постійному контакті з ЕфбіАй — активним "совєтським шпигуном". Цю роль совєтського шпигуна і американського контр-агента Мороз виконував на протязі 12 років, відбивши за той час 64 поїздки до Європи і водночас із цим безліч зустрічей з керівниками совєтської шпигунської сітки у ЗДА й Європі і з керівниками

ми совєтської шпигунської сітки у Москві. Про його завдання, зв'язки й роботу не знали ніхто з його родичів, ні ніхто з його друзів. Почала "горіти йому земля" під ногами щойно з початком цього року, коли дружина совєтського шпигуна і американського офіцера Златовського, а потім дружина американського мільйонера Алфреда Стерна висловили свої сумніви щодо його лояльності у відношенні до комунізму, зокрема після того, як остання заденьковала його перед другим секретарем совєтської амбасаді, як американського контррозвідника. Замість їхати на чергову, призначену керівниками совєтської шпигунської сітки зустріч до Відня, Мороз, на заклики ЕфбіАй, вернувся до ЗДА, де й виступив, як прокураторський свідок в обвинуваченні проти Соблів і Златовських.

Уже під час своєї пресової конференції з журналістами Мороз у переданій ним для опублікування писемній заяві ствердив, на підставі своєї досвідч і інформації, що совєтська шпигунська інфільтрація до ЗДА дуже сильна й поширена і що для Москви працює багато видатних, фінансово незалежних американських громадян, дехто з них високошанований у публічній опіні. Москва воліла мати на своїй службі таких багатів бо вони мають ширші зв'язки і викликають менше підозріння.

У своїх зізнаннях перед представниками слідчого штабу конгресової комісії в справі антиамериканських дій, опублікованих головною цією комісією конгр. Волтером Мороз подав вже конкретні інформації про совєтських шпигунів, завербованих з-поміж американських багатів, підприємців і дипломатів. Він підтвердив, що совєтськими шпигунами були Алфред Стерн, ньюйоркський торговельний агент і мільйонер, його дружина Марта, донька видатного американського дипломата Вільяма Доджа, які у зв'язку із викриттям справи Соблів втекли до Мехіко і потім до Праги. Крім них, Мороз назвав, як совєтських шпигунів, ще другого секретаря американської амбасаді в Празі й одного з видатних співробітників американської розвідки в Німеччині, але їх прізвищ опублікувати не дозволено. Під час своїх зізнань Мороз ствердив, що на території ЗДА існує 55 підприємств, заснованих з допомогою американських багатів або за совєтські гроші для прикривання совєтських шпигунів і їхніх дій, і заявив, що він сам організував два такі підприємства, одно з них з грошовою допомогою Стерна. Згідно із свідченням Мороза, совєтські шпигуни проводили своїх агентів навіть в канцелярію кардинала Спелмана, а то й в оточення видатних американських діячів та військовиків.

Свідчення Мороза на цих ревеляціях не закінчуються. З огляду на безпеку країни й інтереси слідаства публічні пересудування Мороза покищо відкладено, дуже можливо з тією метою, щоб перешкодити надто скорому виявленню і втечі окремих шпигунів. Все ж таки те, що він досі

МОСКВА — ВОРОГ НАЦІОНАЛІЗМУ, АЛЕ... НЕ РОСІЙСЬКОГО

У 153-му числі "Свободи", в статті "Совєтський напад на У. Самчука й Архипоскопа Метислава", стверджується, що в останніх місяцях почастішали напади совєтської преси на "український націоналізм" та українських громадських діячів і патріотів на еміграції.

Хоч Москва сама безпосередньо не впливає на них своєю люті, бо до цієї роботи запрягли наведених у загаданій статті мельничуків, український нарід в краю і тут, у вільному світі, знає добре, хто в дійсності режисерує ті всі напади.

Чи справді Москва є ворогом всякого націоналізму, хай про це скаже те, що один дуже промовистий факт.

У 1950 році в Москві видано вибраних творів відомого українського Бєліньського п.з. "В. Бєліньський — Сочинения в одном томе", Издательство ЦК ВЛКСМ, Молодая Гвардія.

Це — великого формату книга, яка має близько 800 сторінок густого друку. А що напевно призначена вона для експорту, то видно її на добром папері і в порядній оправі.

Дозволимо собі навести в перекладі з російського кілька цитат з довжелезного вступного слова до цієї книжки, яке написав С. І. Мурашев аж на 24 сторінках. В цьому вступному слові вихваляється поплід небеса патріотизм і націоналізм Бєліньського та всього російського народу:

"Бєліньський писав, що всяка шляхетна особистість глибоко усвідомлює свою кровну спорідненість, свій кровний зв'язок з батьківщиною. Ці слова характеризують самого Бєліньського, правдивого патріота Росії".

Отже, як бачимо, Москва схвалює патріотизм, але... тільки московський.

В іншому місці цього вступного слова є такі слова: "Бєліньський казав, що велика людина завжди є національня, як її нарід, бо вона тому й велика, що представляє собою свій нарід".

А що ж каже нам дійсність? На такий "люксес" як явна любов до своїх батьківщини, можуть дозволити собі в Совєтському Союзі тільки москалі: "Ворючесь за самостійний і національний характер російської літератури, виплеканої на рідному ґрунті", Бєліньський висловлював цілковиту певність, що приїде час, освіта розійдеться в Росії потоком і... матимемо ми свою літературу, станемо не наслідувачами, а суперниками європейців... Малайрі й письменники

виявив, розкривав досить широко совєтську інфільтрацію у ЗДА, зокрема наявність совєтських шпигунів серед впливових і грошовитих американців. Водночас із цим Мороз, який і сам є мільйонером і великим фільмовим промисловцем, підкреслює характеристичний факт, що Совєти залюбки використовують для шпигунських цілей американських багатів — тих "капіталістів" і "буржуїв", про яких вони так зневажливо висловлюються і яких так завзято поборюють.

ки наклади на свої твори печаті російського дука".

Що ж роблять червоні москалі з національним характером української літератури? По суті речі те саме, що й білі. Бо царська Росія заборонила зовсім українське друковане слово, а совєтська Росія обмежила українських письменників до писання од на честь загарибниці Москви, або до нісенітниць про щастя колгоспне життя. Послухайте лише (якщо маєте терпіння) київську радіопередачу, то почувте, які то "архитвори" з колгоспного життя мусять писати не один наш талановитий письменник.

А де ж справжній національний характер української підсовєтської літератури — "45-мільйонною суверенної Української республіки", як про це писав недавно пропагандистський журнал "USSR"? Чи бачить хто хоч би в Америці української літератури твори, видані цією "суверенною"? Зате російські, видавані коштом українського народу, Москва старанно пхав всесюди.

Де опинилися ті, які мали відвагу творити під совєтським українську літературу в рамках національного характеру?

В іншому місці, вчислюючи заслуги Бєліньського для російської літератури, Мурашев каже, що він, Бєліньський, віддав усі свої сили, щоб "розвивати й угрунтовувати далі думку про національний російський характер і самостійність літератури".

Цитую за Мурашевим: "Що виний поет, — писав Бєліньський — то більше він належить суспільству, серед якого народився..."

А кому ж "належить" Гоголь, чому і біла і червона Москва насильно присвоюють собі його?

Далі, Мурашев цитує такі слова Бєліньського: "... ми в Гоголеві добачемо важливіше значення для російського суспільства, ніж в Пушкінові..."

Як знаємо з досвіду, Москва старастя всіма силами понизити українських гетьманів та інші історичні постаті, але в першу чергу ті, які займали визначне місце в нашій історії. Натомість, як вона вміло виправдує та вибіло криваві вчинки своїх царів-деспотів! Навіть таких, як кат України Петро І.

Ось і в цій книжці С. Мурашев робить Петра І великим, хоч робить це словами Бєліньського: "Петра І Бєліньський називав великим прогресивним діячем, який прискорив розвиток Росії, перетворив її на могутню державу. Реформи Петра І були прогресивними й історично кінцевими. Вони не позбавили Росію її національної самобутності".

Мурашев наводить таких цитат Бєліньського багато більше і, наважуючись до них, сам вихваляє "силу національного духа росіян". Наводить і такі слова Бєліньського: "... на святій Русі не було, немає й не буде регатів..." і т. д.

Коли читати названу книжку, вдаряє огідний російський шовінізм та імперіалізм. Вдаряє очевидна дво-

ВЕРНУЛИСЯ З ФЕСТИВАЛЮ

Лондон. — У четвер, 15-го серпня, зайшов я на станцію Вікторія, куди мав приїхати свій земляк з континенту. На станції несподівано застав великий натовп: молодь, люди середнього і старшого віку — метушаться, гомонять, виявляють неспокій, мовіто не були вони громадяни Британії. Прислухався до розмов: ні, це правдиві "островитяни" з різними діалектичними відмінками. Серед натовпу помічав кілька жінок з переляканою на руці, в кольорах фестивалю. Вони мали б давати інформації людям з натовпу про приїзд їх рідних і приятелів з Москви. Але й вони не знають, на яку платформу приїде поїзд з "фестивальників". Виявилось, що учасників фестивалю привезено аж трьома поїздами.

Поїзд мого приятеля з континенту опинився на годину, і я мав час прислухуватися до розмов "фестивальників" з їх рідними та знайомими, що виїхали на станцію.

Бритійських учасників фестивалю було аж 1600: з вигляду це були переважно студенти. Попитали вони з собою різні "трофеї": туркестанські шапки, кавказькі ножі, московські балалайки. Мок око відірвалося в юрбі вишавану на гуцульський лад сорочку. Я рішив довідатися, де "фестивальник" дістав цю сорочку, і він мені сказав, що купив її в Москві і що то є "російський стиль".

Переходячи від гуртка до гуртка, що збиралося для розмови, міг я почути дещо цікаве з оповідань учасників фестивалю. На мос питання до одної групи молодих людей з ножами в шкрявках піхав з написом "Москва", не здається їм, що їх використано в СССР для пропаганди комунізму, вони відповіли:

— Навпаки! Ми мали нагоду вільно розмовляти з усіма групами суспільства, і бачили, що наші оповідання про Англію та інші країни зробили на совєтських грома-

дян сильне враження. Хоч ці англії не знали російської мови, але виявилось, що багато совєтських студентів розмовляють мовами англійською, французькою або німецькою, і тому було легко порозумітися.

Англіїці — учасники фестивалю — були дуже здивовані великим зацікавленням совєтських людей усім життям в вільних країнах, — від мистецтва, літератури, музики, науки, політики, мод, танців аж до кухні. Вони мусіли оповідати жадібним слухачам, що і в якій кількості пересічний англіїєць їсть, коли лягає спати, яке має ліжко.

Англіїці певні, що безпосередній контакт їх з совєтською молоддю зруйнував не одну комуністичну урядову легенду, наприклад, що совєтських людей західні уряди "не пускають" у свої країни на відвідання.

Загальне враження: совєтська молодь переживає добу "бурі й натиску", вона шукає відповіді на всі "прокляті питання". Ця молодь, не звачаючи на заглушування, слухав радіопередачі з вільних країн і з того доводиться не тільки про політичні новини, але також про найновіші мелодії джазової музики. Хоч як диктаторський режим підлепшується до молоді, вона бачить усію кривду, безправство та поїволення. Хоч народилася і виростила в неволі, совєтська молодь не почувала себе добре під режимом диктатури.

Такі події, як революція на Угорщині і кривавий розгром народного повстання совєтськими дивізіями, не проходили без сліду. Це відчули англіїці в "розмовах з молодими студентами і робітниками в Москві. В Москві побачили молоді англіїці, що СССР не однозначний з Росією. СССР міжонаціональна імперія. В дискусії у Москві вони побачили, що інакше думають росіяни, а інакше — "націонали".

П. А.

ОБ'ЄДНАНА ПРОТИЛЕТУНСЬКА ОБОРОНА

Міністер крайової оборони Канади, Джордж Піркс (ВК), недавно подав до публічного відома, що Канада і ЗДА зформували одну суцільну протилетунську оборонну систему, в рамках якої співдіятимуть летунство ЗДА та Королівсько-Канадське Летунство (РСАФ). Заступником команданта цієї нової військової організації, що буде відома під назвою "АДКА-НУС", іменовано кол. шефа РСАФ — маршала летунства Рой Слемона. Головна квартира команданта АДКА-НУС, генерала американського летунства Ерл Парtridge, матиме свій осідок у Колорадо Спрінге, Колорадо.

Для деякого таке дозволена виглядає підпорядкуванням РСАФ чужоземному летунству, але насправді йде про далекосяглі планивання континентальної оборони, найважливішими з яких є військовими операціями були досі три велетенські радари ліній, збудовані через Північну Аме-

рику. Під кожним іншим оглядом — тобто за винятком співдії в удержуванні тих ліній — РСАФ та летунство ЗДА надалі будуть залишатися незалежними військовими одиницями під наказами своїх верховних команд.

Радари станції ліній "Дістент Ерлі Ворнінг Лайн" (ДВБ), "Мід-Кенада Лайн" і "Пайнтри Лайн" збудовано переважно на канадському терені; їхня мета: остерегти Канаду і ЗДА перед несподівано летунською атакою від сторони Арктичного океану. На схід і захід від цих ліній існують інші радари станції та патрулюють випосажені в радар кораблі, завдання яких таке саме як і атаківних ліній.

Головною ціллю АДКА-НУС є координація оборонно-летунського вишколу, устаткування стандартної процедури нововіди під час мирових маневрів, налагодження суцільного контролю оборонних летунських ескадр і згодом протилетунських керуваннях стрілен.

Команда цієї т. зв. інтегрованої збройної сили підлягати шестам штабам обидвох країн, але у випадку несподіваної ворожої атаки матиме повноваження відразу, на основі власного рішення, видати наказ збивати ворожі літаки та керувати ракетами.

Інформуючи про номінацію командних осіб цієї нової оборонної одиниці, міністер Піркс відмітив, що ЗДА втрачають на її вдергання приблизно 10 разів більше, як Канада, тому і їхня вимога задержати за собою головний командний пост є виправдана.

"Канадська Сцена"

К. Круський

ментів — масо 124. Від останнього Конгресу — на жаль, менше — на 36 Відділів, тобто 36 Відділів треба було скреслити тому, що були нечинні.

Наші особисті, безпосередні зв'язки в обидвох напрямках, тобто Централі з Відділами й Відділів з Централією — були дуже обмежені. Налагодити їх і поквапити — це справа грошових засобів.

Наша проба з встановленням для цієї мети окремих організаторів — виправдала себе.

Ми є в процесі підготовки введення постійної праці організаторів.

КЕРІВНІ ОРГАНИ

Український Конгресовий Комітет Америки — це: Екзекутива в складі 13 членів, Політична Рада в складі 28 членів. Ці два органи творять Раду Директорів.

"У.Б." виходить двічі на місяць, або — залежно від причин — раз на місяць у подвійному об'ємі.

"Український Квартальник" редагує Колегія. Обома виданнями — як і всією видавничою діяльністю Українського Конгресового Комітету Америки загалом — керує, вірніше досі певні рекомендації Екзекутиви — Комісія Публікацій і Інформації.

В ділянці книжкових видань видано останню книжку Василя Гришка "Досвід з Росією" англійською мовою і розіслані її у відповідні місця — безпосередньо і через ПАУК.

В підготові й рецензійному розгляді кількох нових праць їх видання залежить від наявності потрібних коштів.

Наші видання в українській мові — це брошури, листочки, плакати й карти, "Вісті УНФонду", як окремих додаток до українських часописів, і, врешті, впродовж чотирьох попередніх років періодичні, щотижневі, а тепер неперіодичні "Інформації Українського Конгресового Комітету Америки", видавані для Українських Радіопрограм та української преси. Вони стануть знову періодичним щотижневим виданням для зацікавлених зв'язку Централі з українськими громадянами.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

створений постановою Четвертого Конгресу Американських Українців у 1949 р. у Вашингтоні — входить оце вже у восьмий рік свого існування. З'ясувати його суть і все, що з ним пов'язане — зайво. Про це говорилось й писалось, говориться й пишеться майже щоденно. Засаднича вага Українського Народного Фонду в одному: Він є єдиною фінансовою базою для всієї діяльності всіх політичних акцій Українського Конгресового Коміте-

ту Америки в користь і для допомоги українському народові в його боротьбі за повне національне й державне визволення.

Цей момент повинні мати на увазі всі ті групи і ті громадяни, що всяко підходять до спонсорства громадської повинності — виплачування національного датку.

Ці окремі, групові чи індивідуальні підходи — не мають ніякого виправдання, коли масо перед очима цей засадничий момент.

Стан Українського Народного Фонду у минулих роках загалом, хитаний в його стані, зокрема в 1956 діловому році, що сталося саме у висліді такого ставлення — це велика шкода для української справи.

Ювілейні відзнаки й грамоти, встановлені нами для зразкових платників національного датку — висвітлені в чртинках і мотивах для них нашими обіймими листами.

Справу дотаций і т. зв

Бучер і продавець
ДОСВІДЧЕНІ ДО СКЛЕПІ.
Також ПОМІЩЕННЯ до "Baloney Kitchen".
Добра платня, стала праця.
Голоситесь:
Kurowsky & Baczynsky
MEAT MARKET
166 Avenue "B" New York, N. Y.
(between East 10th and East 11th Streets).

TOOL MAKERS
or
MOULD MAKERS
Постійна праця.
8 AM до 5:30 PM
Платня відповідно до здібностей.
В Нью-Джерсі, близько
George Washington Bridge.
LOWELL 8-8401

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

WRAPPERS
(y. and 18-35 p.)
1-ша шифта 7:30 p. — 4 п. пол.
2-га шифта 4 п. пол. — 12 веч.
3-тя шифта 12 веч. — 4 п. пол.
Голоситесь в бюро фабрики:
Street Pl. — 40 Cooper Square —
Near Astor Pl.

ПРАЦЯ
Help Wanted Male-Female

MEN — WOMEN
Miscellaneous
Factory Work 5 day week.
Some overtime
Steady Employment
Union Benefits.
ST 4-7880 Ask for Mr. Taylor

КУПУЙТЕ
В ПІДПИСИМСТВАХ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ
В „СВОВОДІ“

ПРИКРАСА Кожної бібліотеки, кожного дому!
Вже вийшло монументальне видання творів найвидатнішої поетеси українського національного відродження
ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
В 12-ти томах
(В-во Тищенко — Вілює)
Вірші, драми, поезії у прозі, перлина української літератури!
Друковані на гарному папері, чітким шрифтом, в полярній оправі. Всі ці томи є чудесним доповненням бібліотеки кожного, хто шанує і любить українське слово.
Придбайте їх для себе і своїх дітей!
ЦІНА ЗА 12 ТОМІВ \$24.00.
Замовляти:
"СВОВОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

У ВИДАННІ НАУКОВОГО Т-ВА І. М. ШЕВЧЕНКА
в Нью-Йорку
появився
ВИБІР ІЗ ТВОРІВ
ІВАНА ФРАНКА
Книга великого формату містить на 396 ст. найкращі поезії, оповідання й наукові праці І. Франка.
Вступна стаття В. Радзкевича.
Мастецька обкладинка Д. Горнякевича.
Ціна \$3.00 — у твердій оправі \$3.50.
Замовляти:
"СВОВОДА", 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

„ЕЛЬДОРАДО“
Дивною і несподіваною здасться людина, що живе без кінця. Т. ШЕВЧЕНКО.
Цього вийшла друком коштовна книга „ЕЛЬДОРАДО“, датована 1956 роком. Книга містить вибрані твори відомих українських письменників — Івана Котляревського, Петра Гулака-Артемовського, Лева Боровиковського, Євгена Гребінки, Леоніда Глібова, Івана Франка, Бориса Грінченка, Володимира Самійленка, Сергія Пилипенка, Івана Мамилу.
„ЕЛЬДОРАДО“ — книжка для всіх, розрахована на читачів в Америці, Канаді, Англії, Австралії, Аргентині, Бразилії та інших країнах.
„ЕЛЬДОРАДО“ — книжка літературних перлин згаданих вище письменників.
„ЕЛЬДОРАДО“ вже має неабиякий успіх серед масового українського читача.
На що книгу вже помістили в нашіх пресі дуже прихильні рецензії проф. Ю. Григорія, поет М. Шерба, проф. В. Чаленко та інші. Книга „ЕЛЬДОРАДО“ повинна бути в кожній українській хаті і в кожній книгозбірці.
До книги „ЕЛЬДОРАДО“ додана добра післямова проф. П. О. Шанина — один долар або його рівноцінність в іншій валюті. Замовлення разом з належністю надсилати на адресу:
"СВОВОДА", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

НОВІ КНИЖКИ
Василь Чаплинко: УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА
МОВА (X і XI ст. — 1957) \$5.00
Василь Чаплинко: ЗОПІК та інші оповідання 1.50
о. І. Нагайський: ТЕРНИСТИМ ШЛЯХОМ — спогади священника про Березу 1.75
М. Верховайський: ІДЕШ, БРАТЕ, МІП 0.75
Думки і враження з-перед десяти років
О. Негрицький-Грановський: ІСКРИ ВІРНІ — поезії 1.50
О. Негрицький-Грановський: ОСІННІ УЗОРІ — поезії 1.50
Микола Понеділок: ВІТАМІНИ — гумористичні образки про той і по цей бін океану 2.00

ВЖЕ МОЖНА НАБУТИ
МОЛИТОВНИКИ
З нами Бог \$3.00
Благодарім Господа 1.50

ЗАМОВЛЕННЯ СЛАТИ:
Svoboda
P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Стерни відмовились від американського громадянства

Прага. — Альфред К. Стерн, чоловік Марти Дода Стерн, доньки колишнього американського посла в Чехословаччині, який дістав Стерни, Стерн відповів, що на „необмежений час“, що — як зауважують коментатори — є дуже рідким випадком у практиці комуністичних країн. Стерн, хоч перестав бути ініціатором, хоч перестав бути американським громадянином, „дуже стурбований“ майбутнім З'єднених Штатів. — Американський посол в ЧСР заявив, що коли Стерни дійсно мають парагвайський паспорт, то американський уряд нічого не може вдіяти. У Вашингтоні заперечили, наче б само подорожувати за парагвайським паспортом анулювало американське громадянство. Стерни, очевидно, не думають вертатися до ЗДА, звідки вони втекли, хоч не було ще проти них ніякого офіційного закиду, ані формально не були оскаржувані у шпигунстві. Стерни перед втечею перемінили в готівку свій мільйонний масток.

Андерсон закликає країни Півд. Америки редукувати видатки на озброєння

Буенос-Айрес. — Голова американської делегації на Між-Американській Економічній Конференції, секретар скарбу ЗДА Роберт Андерсон у своїй промові до представників 20 американських держав висловився за редукацію збройних сил і озброєння і доряджував окремим країнам обмежити мілітарні видатки, щоб таким чином підняти стандарт і з другого боку створити відповідні умови для здійснення успішних оборонних заходів. Підкреслюючи konieczність редукації мілітарних видатків для всіх американських держав, між ними теж і для ЗДА, Андерсон з'ясував зокрема актуальність такої політики для південно-американських країн, великий процент видатків яких (25 до 30 процентів) іде на мілітарні цілі. Такі тенденції в господарстві південно-американських країн спричиняються у великій мірі до поглиблення інфляції і збільшення непе-вності в окремих країнах, що — із черги — приводить до недовіри стороннього капіталу і до зменшення інвестицій в господарство тієї чи іншої держави. Андерсон не подав конкретних прикладів непотрібного збільшення видатків на мілітарні цілі, але в політичних колах думають, що він мав на увазі закуплення урядом Перу підводних човнів, що привело до загострення взаємин із Чиле, і закуплення Бразилією авіоматки, що знову ж викликало незадоволення в Аргентині. Андерсон, який спочатку думав залишитися в Буенос-Айресі майже цілий тиждень, заявив, що він одержав з Вашингтону виклик негайно вертатися для пологдження важливих актуальних справ і тому мусить обмежити час своєї участі у конференції.

У Москві будують цілу дільницю для комуністично-китайської амбасад

Москва. — Совєтський уряд до жовтня 1959 року, на 10-річчя комуністичного режиму в Китаї. В недалекому сусідстві того комплексу будинків буде новий московський університет. У тій самій околиці мешкають теж в окремих величезних віллах найвищі соціальні верховоды. Теперішня комуністично-китайська амбасада приміщена в старому невеличкому будинку. Вона за-труднює всього 25 осіб.

GINSENG — Жень-Шень
ПОПУЛЯРНИЙ на Далекому Сході, Зберігає молодість і життєву силу. Знання на протязі віків серед китайців, індусів, корейців і іно-китайців. Цілий корінь Жень-Шень \$10.00. МІ ОНАЧУЄМО ПЕРЕСИЛКУ. Замовляйте: **World Herb Co.** Dept. S 459 — 18th Ave. Newark 3, N. J.

TARZAN, ч. 3919. Внизу, але не знищено
THERE WAS PROOF POSITIVE OF OLGA'S DECEPTION WHEN THE APE-MAN DRAMATICALLY REVEALED HIS NATURAL BLACK HAIR.
ЕВЕН THE MOST IGNORANT NATIVES WERE CONVINCED AND HUMILED.
To був очевидний доказ Олігїного обману, коли мав-полюдина драматично виявила її природно чорне волосся.

Хроніка українського життя

В Канаді
Новий фільм „Українські піонери“
Група українських бізнесменів в Торонті мала змогу побачити першу версію нового фільму „Українські піонери в Канаді“, який накрутив фільм-продюсер і бізнесмен В. Василь Абраменко. На показі був також професор Манітобського університету Павло Юзик, голова Комітету прихильників українського танку у Вінніпегу, який задумав доповнити цей фільм ще зніманнями з діяльності уряду Канади та канадійських федеральних послів-українців, включно до визначних українських бізнесменів і професіоналів. В. Абраменко заявив, що цей фільм, який має повну звітність з життя найстаріших українських поселенців Західної Канади, світлинах хат, нощі і господарського приладдя тощо, дає справжній історичний документ українського поселення в Канаді і показати шлях українського походження початків українських піонерів, аж до послів-українців та першого міністра-українця в Канаді.

День українського танку в Оттаві

В цей день відбулися наради в Торонті під головуванням м-ра Василя Гуляка, 5 серпня, в Торонті, на яких зreferували справу В. Абраменко і проф. Павло Юзик. По обидвім дискусіям вирішено влаштувати в днях 5 і 6 вересня День українського танку в Оттаві під патронатом загальної асоціації українського танку. Прихильників українського танку, до якого обрано наступних осіб: проф. Павло Юзик — голова, адв. Андрій Орницький і м-р Василь Гуляк — заступники голови, д-р Степан Роскоха і д-р Осип Бойко — секретарі, Сидір Коваль — скарбник. Члени Комітету: Іван Гуменик і Михайло Козак — Торонто, д-р С. П. Климашко — Гамільтон, Олександр Шестовський — Ошава, сот. Богдан Панчук — Монреаль, проф. Іван Токар — проф. Володимир Біла — Оттава, Михайло Гринченко і Ст. Сміжук — Солбрик, Семен Пуляк і Євгенія Шпелюк — Порт-Артур, д-р Іван Яна і інж. Богдан Зелений — Віндзор, адв. Т. Р. Вігора — Ст. Катерин, Володимир Кукта — Кларксон, Маріян Манік — Вінніпег, Василь Перендзюк — Флін-Флон, Ман. Писенко — Дабко, Василь Глинський — Варден, Ман.

Завданням цього Комітету є в першій черзі влаштувати День українського танку в Оттаві, а в зв'язку з ним влаштувати прийняття для прем'єр-міністра Канади та його міністрів і взяти їх до загалного піонерського фільму. Цього вимагають саме ці обставини, що українці дістаються все більше на вищі щаблі канадійського політичного і державного життя.

Для самої підготовки і зреалізування цього заходу обрано Цілий Комітет, до якого увійшли: адв. Андрій Орницький — голова, м-р Василь Гуляк — заступник голови, д-р Степан Роскоха і д-р Осип Бойко — секретарі, та Сидір Коваль — скарбник.

COBBACH — за стилем кімнатної продукції!
SCHALLER & WEBER
1654 2nd Ave., New York
28-28 Steinway Ave., Astoria, L. I.
56-34 Myrtle Ave., Ridgewood
310 Front St., Hempstead
Відвідайте наш новий склеп при 41-06 Main St., Flushing, L. I.
Ковбаси виробляються в нашій власній роботні.
Щоденно свіже м'ясо, — все повної вагості!

ECONOMY Українська Ювелірна Крамниця
335 E. 14th St., New York City, Tel.: GRamercy 5-7430
ПЛАТИМО \$20.00 за Ваш старий годинник, без огляду, в якому стані, при ЗАКУПІ годинника BENRUS.
Прим.: Автоматичний, водонепроникний, 17 каменів годинник — ціна \$49.95
Ваш годинник — \$20.00
Остаточна ціна \$29.95

бл. п. Протосерей САВАТІЙ ЛОПУХОВИЧ
Покійний був сином священника о. Порфирія Лопуховича, на Волині, покінчивши лише теологічні студії у Варшаві, був деканом у Любомирському повіті, паравфії Солино, переселившись більшовиками, по зайнятті Західної України, пізніше німцями і сів у тюрму.
До Америки прибув у 1949 р. До УНСОУ „Зал. Ст“, ВІДЛ. 367, вступив в жовтні 1950 р.
Покійний одружений донькою Антоїною, снів Ізяслава і Миколу, учнів Александра, Миколу, Дорогу Матусю і Дідуся.
ПОХОРОН відбувся в суботу, 24-го серпня, в годі 9-ї рано з пох. заведення Павла Герца — 954 Clifford Ave. Віща Ному Пам'ять!
РОДИНА

ТЕАТР — THEATRE

ТІЛЬКИ ТРИ ДНІ!
Віднини до суботи.
Музичне чудо
"GIFT FOR MUSIC"
Музика Баха, Бетговена, Глінки, Чайковського, Моцарта і Гріга.

AMERICAN THEATRE
3rd Street, N. Y. C.
(Bet. Ave. "B" and "C").

Чи Ваші ШТУЧНІ ЗУБИ рухуються, зсуваються, чи спадають?

FASTEETH — це випробування порохом, яким посилають горішки в долішні плітки, держити сильніше штучні зуби на місці. Тоді вони не рухуються, не спадають і не перешкоджають. Порошок не залишає смаку, ані почуття гуми чи пасти. **FASTEETH** — алкалічний (некислотний). Не виділяє касто-рин. Усуває „запах пліток“ (зубний видих). **FASTEETH** одержите в кожній аптеці.

НОВЕ БЮРО ПЕРЕСІЛКИ ГРОШЕВ

до всіх частин Сх. Європи, Повна гарантія — Офіційно
100 рублів \$10.00
Оплати переказів за переказ \$5.00.
Найбільше можна вислати на один переказ \$50.00.
Але Ви можете вислати переказів стільки, скільки хочете.

GRAMERCY
744 Broad St., Newark, N. J.
Licensed & Bonded by N. J. State Banking Commission

ЧИТАЙТЕ „СВОВОДУ“

COBBACH — за стилем кімнатної продукції!
SCHALLER & WEBER
1654 2nd Ave., New York
28-28 Steinway Ave., Astoria, L. I.
56-34 Myrtle Ave., Ridgewood
310 Front St., Hempstead
Відвідайте наш новий склеп при 41-06 Main St., Flushing, L. I.
Ковбаси виробляються в нашій власній роботні.
Щоденно свіже м'ясо, — все повної вагості!

Найбільший і найновіший з дотеперішних вийшов друком
збірник українських пісень „ЛІРА — СУРМА“
що охоплює: пісні крапацькі, козацькі, чумацькі, бурлацькі, наймитські та робітничі, пісні про рекрутчину і царську солдатчину, пісні про родинне життя, про кохання, пісні сатиричні, гумористичні і жартильні, пісні з творів Т. Шевченка, популярні пісні літературного походження, а також зразки стрілецьких і патріотичних пісень.
Ціна всього лише \$5.00.
Замовляти:
"СВОВОДА", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ПІЗНЕ
ПРАВДА ЧЕШКА
ПОПЕЛІНА
РОЗШУКИ
СТЕФАНА СІСАНА, сина Антоїни, з села Явора Стоділка, пов. Турка, Дрогобицької області, прошу подати свою адресу до:
Teodor BRUCZ
2524 E. 32nd St.
Lorain, Ohio
Пого знайомих і приятелів прохаю про адресу Сисана.

П. д-р СОФІО ГОРОШЕКО

просять подати свою адресу і приятелів з Клівленду.

REAL ESTATE

ДОМИ НА ПРОДАЖ:
4 род. на 148 вул. (Ріверсайд) за \$20,000, готів. \$7,500;
2 род. муров. — з садом і гаражем в гарному районі за \$20,300, готів. \$2,850;
15 род. вікна до парку за \$45,000, готів. \$12,000;
24 род. на 136 вул. коло Бродвею за \$45,000, готів. \$12,000, чист. дохід \$3,000.
Доми дають добрий дохід. Вигідні умови сплати. Говоримо по-українськи.
RADKI REALTY CORP.
3450 Broadway
New York, N. Y.
AU 1-0194

Business Opportunity

ДЕЛКАТЕСЕН — ГРОСЕРІЯ або 7 днівний бізнес. Мусить бути для спільників, що говорять по-англійськи. Дас \$3,000 тижнево. Ціна — \$10,000 готівки. Call: Boulevard 8-1463

MISCELLANEOUS

HAYES PAYS 31% ON YOUR SAVINGS
Accounts insured up to \$10,000
SAVE BY MAIL—Postage paid both ways

HAYES SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
955 Broad St., Newark 2, N. J.

ALBERT MAIER, Inc.
Pork Store
Найліпше м'ясо і м'ясні вироби.
Гуртовий і дрібний розпродаж.
1927 Washington Avenue
Tremont 8-8193 Bronx 57, N. Y.

JOHN KRAUSS, INC.
117-09 Liberty Ave. (Retail Store)
Richmond Hill, Long Island
М'ЯСО
М'ЯСНІ ВИРОБИ

ГРЕТЧ ВИДАННЯ

ЦВІРКУНЕЦЬ
ЗІРКА
на основі українських народних мелодій для початкової гри на фортепіано
65 Варіанти. — Ціна \$1.50
Замовляти:
"СВОВОДА"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чеська і найкраща ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занявся похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура, Модерна каляція до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568